

čreveljce, in vrtele se bodo z Merkurjem v gracioznih, valovitih črtah — tja pod nebo! . . .

Sicer se Vam je, gospod urednik, hvaležno priznalo, da ste slog popravili; popravili ste izvestno tudi meni že marsikaj in sicer boljše nego v letošnji prvi številki, ko ste na str. 49. vstavili besedo »naj« (namreč »zaplešejo kolo«), ali na str. 50. ponovili besede: usmiljena nebesa, ko ste mi »bralce« naredili v »bravce«, »poročevalce« v »poročevavce«, »plesalce« v »plesavce«, »plesalko« v »plesavko« — dasi imajo moje oblike izza dvajsetih let popolno »posestno stanje« pri nas, domovje v šolskih knjigah in skoro po vsi novi književnosti, obmejni Slovenci — branijo z »bralcem« in »plesalko« slovensko edinost!

Seveda če prof. Levce, naslanjaje se na Pleteršnikov slovar in govoreč v imenu dunajskega mogočnega Merkurja, visokega ministrstva za uk in bogočastje, zahteva od mene, da naj bodem »žrtvovavec plesa/ke«, svojega otroka, tedaj bodem sicer z Jefejem obupno zajčal: »Oh nepremišljena prisega!« vendar bom pristavil:

»Veliko terjaš, o Merkur,
Veliko terjaš od očeta!
Odpusti, dete mi ljubo,
Zgoditi mora se tako:
Prisega grozna je, pa sveta!
In izvršil prisego bom,
Plesa/ka brž plesa/ka bo
In padlo dete moje bo,
Cetudi filolog se v meni joče.«

Fr. Ilešič.

Puškin in Prešeren. — Prelistujoč Puškina, sem obstal pri njega prvi natisnjeni pesmi [iz l. 1814., ko je bil pesnik star že 15 let], katere naslov je: »K^o drugu stihotvorcu«; tu apostrofuje samega sebe, odvrtačajoč se od pesnikovanja. — Prva stiha:

»Aristo! i ty v^o tolpe služitelej Parnasa!
ty hočeš^o osčdlat^o uprjamago Pegasa.« —

se strinjata po mislih in deloma celo po besedah z začetkom Prešernove »Nove pisarije«. — Tudi drugače sta pesmi zasnovani slično: v obeh se dajejo nauki glede poezije v obliki pogovora; dočim pa je v »N. p.« pravi dialog, je Puškinova pesem monolog s fingiranimi ugovori. Satirični sta obe; uporabljajoč drastične izraze, sta naperjeni obe proti nepoklicanim kritikom — Puškin izrečno: »i s^o strogoj kritikoj vstupaeš^o smčlo v^o boj« — in pesnikom — *horribile dictu*; Puškin našteva te kar imenoma. — Seveda je tudi dovolj razlik glede vsebine in oblike. Nekatere Puškinove misli spominjajo n. pr. na Prešernovo »gloso«. Kdo bi se pri stihu »katitsja mimo ih^o [sc. pesnikov] Fortuny koleso« ne spomnil Prešernovega »pevcu vedno sreča laže«? Misel »on živi, vmrje brez d'narja« pa je obsežena v Puškinovih stihih:

»sudboj im^o (sc. pesnikom) ne dany ni mramorpy palaty, ni čistym^o zolotom^o nabity sundoki«.

Kakor Prešeren navaja zgled pesnikov revežev, tako tudi Puškin, n. pr. »Russo«, »Kamočns^o«. —

Zanimivo je torej, da sta ta velikana, ki sta si itak nekaj sorodna po duhu, izraževala iste misli z deloma celo podobnimi besedami. Česa drugega ne bomo sklepali iz te vzporednosti.

Pripomnim še, da je »Nov. pis.« mnogo, mnogo popolnejša, čemur se ne čudimo, vpoštevajoč, iz katere dobe izvira Puškinova pesem, ki pa že tudi kaže — *ex ungue leonem*.
Dr. Jos. Tominšek.

Pesniti ali pesnikovati? — Velepoštovani gospod Fr. I. ima torej pomisleke proti mojemu predlogu, naj bi za pojem vsega pesniškega ustvarjanja rabili kratki in pravilno izpeljani glagol *pesniti* — namesto okornega, nerodnega in tudi netočnega »pesnikovati«.

Moja kratka replika je ta: Za pesniško ustvarjanje v najširšem pomenu besede potrebujemo točnega izraza, to je jasno. Nemci rabijo za to glagol »*dichten*«, Čehi pa pravijo *básniti* . . . »Pesnikovati« se pravi: pesnik biti. To je gotovo prvi pomen te besede. (Prim.: kraljevati, banovati). Če je pa kdo »pesnik«, ne sledi še iz tega, da v kakem določenem trenutku ustvarja kaj pesniškega. Saj vemo, da minejo včasih tedni, meseci, leta, ko kak »pesnik« ničesar ne pesni (pesnuje), ker pač ni razpoložen za to, ker morebiti ne utegne itd. *Pesniti* pa izraža akt pesniškega ustvarjanja, bodisi, da kdo ustvarja lirsko, epsko pesem, ali pa, da ustvarja dramo, novelo, roman . . . Pri tem je seveda irelevantno, če pesnik pesem, dramo ali povest samo spočenja, izmišlja, snuje v svoji glavi, ali pa, da kak osnovani pesmotvor (»*Gedicht*« v najširšem pomenu!) že piše. Glavna stvar je vselej koncepcija. Če imam stvar v bistvenih obrisih in konturah že osnovano v glavi — no, drugo pride potem samo od sebe. Porod izmišljenja in čuvstvovanja je najtežje — ali pa najlažje . . . kakor hočete!

In ta porod pesniške misli zaznamenujem jaz z glagolom *pesniti*. Glagol ta izvajam zato tudi iz prvotne besede *pesen*, ki meni v tem primeru pomenja pesniško misel vobče. Vsaki dušeslovec mi pritrdi, da ravnam popolnoma logično in dosledno. Pesem je torej že pesniška misel, je že spočetek pesmotvora. Dobro! Pesniško misliti se torej logično pravi: *pesniti*! In kdor zna *pesniti*, je pesnik. Pesnik je torej sekundarnega pomena; glagola, ki bi mi označeval pesniško ustvarjanje kat' eksohén, ne bom, če imam kaj okusa, če sem psiholog, izvajal iz »pesnika«, nego iz *pesni*! — Meni se zdi to popolnoma jasno. Beseda »*pesniti*« je skovanka kakor *pesnikovati*; samo, da je *pesniti*, kakor sem dokazal, logična in psihologična ter točna, *pesnikovati* pa netočna (»*wag*«) . . . *Pesniti* (po 4. vrsti) in *pesnovati* (po 6. vrsti) mi ugaja tudi zbok svoje kratkoče! Kdor je že kdaj — pesnil, ta ve, kolike vrednosti so kratke besede v poeziji.

Gospod Fr. I. misli, da imamo za pojem »*dichten*« tudi izraz »*peti*«. No, gospod Fr. I. mora pač vedeti, da se glagol »*peti*«, »*pevati*« v pomenu »*dichten*« rabi vendarle samo v prenesenem, metaforškem pomenu. Saj, kdor ustvari kako lirsko pesmico, ta je dandanes vendar navadno ne poje sam. Napev napravi komponist. Pesnik in skladatelj kake pesmi je bil in je morda še dandanes le tako zvani »narodni pevec«, ki pa vsled razširjajoče se moderne kulture v kratkem — izumrje. K poeziji spadajo pa vendar tudi drama, roman, novela, povest, basen, črtica . . . Kdor kaj takega ustvari, spiše, ta je vendar tudi pesnik-umetnik — ali ne? Vendar pa ne morem reči: Jurčič je tega in tega leta »speval« roman »Deseti brat«, pač pa lahko rečem, da ga je spesnil (*gedichtet*).